

Gyakorlati madárvédelem a ház körül

3. Fecskevédelmi eszközök és módszerek

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME)

2011.

Miért kell kiemelten foglalkozni a fecskékkel?

- **A füsti és a molnárfecske ma már szinte kizárólag az ember közelében él**
- **1999-2009 között átlag 46%-al csökkent az állományuk:**
 - ezen belül a molnárfecskék 64%-al
 - ezen belül a füsti fecskék 44%-al
 - ezen belül a partifecskék 30%-al
 - ezért a [2010-es év madarai a fecskék](#) voltak
- **Az állományfogyatkozás okai:**
 - élőhelyeik, a városi és a mezőgazdasági környezet átalakulása
 - a háztáji állatállomány megfogyatkozása
 - a globális klímaváltozás miatt gyakoribb szélsőséges időjárási események
- **Miért csökken a számuk?**
 - vonulás közben egyre több pusztul el közülük a viharok, a szárazságok miatt
 - egyre kevesebb fióka képes kirepülni a megváltozott európai élőhelyeken
- **Hogyan segíthetünk?**
 - a cél a költési siker, a kirepülő fiókák számának növelése
 - ehhez a fecskevédelmi eszközök használatával bárki hozzá tud járulni

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

- **Fecskepelenka:**

- ezekkel a fészkek alá szerelhető ürülékfelfogó deszka-, fém- vagy műanyaglapokkal elkerülhetjük az ember-fecske konfliktusokat

- **Sárgyűjtőhelyek:**

- a füsti és a molnárfecske apró sárgolyókból építi a fészket
- ezt a sarat lehetőleg a fészkelőhely közelében kell összegyűjteniük
- a klímaváltozás miatt egyre szárazodó tavaszokon a burkolattal fedett utcákon ez egyre nehezebb
- így sok helyen azért nincs fecske, mert nem tudnak fészkekanyagot gyűjteni
- ezen a helyzeten különböző sárgyűjtőhelyek létesítésével segíthetünk

- **Fából és drótból készült fészkekalapok:**

- a modern falazatokon, festékeken gyakran nem tapad meg a sár
- deszkára szegelt dróthálóval megfelelő fészkelőhelyeket alakíthatunk ki

- **Műfészkek:**

- égetett cserépből készülnek, szeggel vagy csavarral rögzíthetők a falra
- alkalmazásukkal mentesítjük a fecskéket a fészkeképítés terhétől

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

- **Mesterséges molnárfecske telepek:**

- a műfészkeket érdemes telepesen, nagy számban kihelyezni
- saját lábazon álló telepekkel ott is megtelepíthetők a fecskék, ahol egyébként nem tudnának költeni

- **Partifecske partfalak felújítása:**

- legkisebb fecskéink homokbányák, földutak és folyók partfalában költenek
- ide vájják 0,8-1,5 m hosszú fészeküregeiket
- azokat a helyeket szeretik, ahol a partfal természetes leszakadás vagy a termelés következtében folyamatosan megújul, függőleges marad
- költésüket a rézsús partfalak függőlegesre faragásával, a növekvő növényzet kivágásával segíthetjük

- **Sarlósfecskeodúk:**

- a sarlósfecskék nem valódi fecskék, nem is énekesmadarak, a kolibrikkel állnak közvetlen rokonságban
- viselkedésük és táplálkozásuk fecskeszerű, ezért a népnyelv ide sorolja őket
- magas toronyházak, víztornyok, panel épületek falhasadékaiban költenek
- ezeken a helyeken mesterséges odúval és odútelepekkel segíthetjük őket

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

Az acélkék színű, gesztenyeszín torkú, mélyen villás farkú füsti fecskék ...

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

... nyitott sárfészkeiket előszeretettel készítik az épületek ...

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

... belső tereibe, akár a fűtés- és gázcsövekre ...

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

... vagy a világítótestek armatúráira.

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

A fehér torkú molnárfecskék ...

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

... zárt sárfészkein csak egy kis bejárati nyílás van, ...

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

... és ezek a fészkek szinte soha nem az épületek belsejébe, hanem a külső homlokzat esőtől védett ereszei, párkányai alá készülnek.

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

A fészkekből potyogó ürülék zavaró lehet, ...

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

... ez áll a legtöbb fecskepusztítás és fészekleverés háttérében.

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

Éppen ezért az egyik legfontosabb – és egyben legegyszerűbb – fecskevédelmi eszköz a fészkek (itt molnárfecskéké) alá szerelhető fecskepelenka.

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

**A fecskepelenka anyaga lehet fa, fém vagy műanyag
(a képen alumíniumból készült látható).**

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

A fecskepelenka nem zavarja a madarakat (füsti fecske fióka).

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

A füsti és molnárfecskék fészkei az út menti sárból készülnek, ...

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

... amit a madarak (molnárfecskék) apró gombócként a csőrükben szállítanak.

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

Sárgyűjtőhelyet a növényzet eltávolítását követően a talaj fellazításával, ...

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

... majd belocsolásával ...

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

... és folyamatos nedvesen tartásával készíthetünk.

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

Városi környezetben ennél jobban használható a mobil sárgyűjtő, ...

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

... amihez nagyobb műanyag tálcába szórjunk földet, ...

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

... majd egyengessük el.

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

Mivel a tálcából nem szivárog el a víz, ...

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

... kevesebb munkával tartható a föld folyamatosan sár állagban.

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

A mobil sárgyűjtő tálcát a fészekhelyek közvetlen közelébe, akár egy kisasztalra ...

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

... vagy az ablakpárkányra is elhelyezhetjük.

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

Egyes fal- és festéktípusokon nem tapadnak meg a fecskefészkek sárgolyói, ...

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

... ilyenkor deszkalapra szegelt, fecskepelenkával ellátott dróthálós fészkalapokkal segíthetünk.

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

Az esővédő tetővel ellátott változat (jobbra) mindkét faj számára megfelelő, a tető nélküli (balra) a molnárfecskéknek csak akkor, ha ezt teljesen fel tudjuk tolni a tetőfelület síkjáig.

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

A molnárfecske (balra) és füsti fecske (jobbra) műfészkeket az egyes fajok igényeinek megfelelően kell kihelyezni.

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

A molnárfecskékét mindig fednie kell valaminek, ...

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

... míg a füsti fecskékét lefedés nélkül, de mindig esőtől védetten, ...

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

... akár az épületek belső tereibe tehetjük ki.

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

A fecskék társas madarak, ezért a műfészkeket érdemes telepesen kihelyezni. Ilyenkor lehetőleg ne szorosan egymás mellé rögzítsük a fészkeket, hanem ...

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

.. egy-két fészeknyi térközöket hagyva, hogy a madaraknak lehetőségük legyen saját építésű fészkekkel bővíteni a telepet.

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

A molnárfecskek előszeretettel fészkelnek akár többzetres, többszintes telepeken.

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

Ezt a viselkedésüket a védelmükben is kamatoztatni tudjuk ...

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

... lábazaton álló telepek kihelyezésével.

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

A telepek elfoglalását műfészkek felszerelésével gyorsíthatjuk.

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

A fészkalapokat, műfészkeket és mesterséges telepeket érdemes fecskepelenkával és sárgyűjtővel együtt alkalmazni.

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

A partifecskék nemcsak a folyók (Tisza) szakadó ...

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

... partfalaiban ...

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

... költenek, ...

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

... de domboldalokban, ...

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

... árkokban, ...

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

...és földutak egészen alacsony oldalában is képesek megtelepedni. Ezeken a helyeken - a folyóparti élőhelyektől eltérően - segíteni is tudjuk őket.

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

Függőlegesre faragott domboldalakot alakíthatunk ki, ...

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

... illetve a benővényesedett, ...

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

... egykor lakott részek előtt levághatjuk a növényzetet.

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

A sarlósfecskék ...

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

... a legmagasabb épületeinken költenek, ahol a nyilakkal jelzett helyekre ...

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

... tehetjük ki az egy férőhelyes sarlósfecskeodúkat (jobbra) vagy a háromrekeszes telepeket (balra).

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

A sarlósfecske költőládák felszerelésénél a nagy magasság miatt különösen ...

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

... nagy hangsúlyt kell fektetni a biztonságos rögzítésre.

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

Mivel a sarlósfecskék nem építenek fészket, csak az üregek talajára hordanak repülés közben gyűjtött pókhálót, nyárfamag repítőszőröket, ...

Fecskevédelmi eszközök és módszerek

...kihelyezéskor a költőrekeszeket félig töltsük fel földdel vagy apró szemű kavicssal, sóderrel, amibe a madarak ki tudják kaparni a sekély fészekmélyedést.

Kapcsolódó www.mme.hu honlapoldalak

- **Madárbarát kert program** > Napi madárvédelem > [Madárbarát kert program](#)
- **Madárvédelmi eszközök** > Napi madárvédelem > [Madárvédelmi eszközök](#)
- **Más fajok védelmi eszközei** > Napi madárvédelem > [Más fajok védelmi eszközei](#)
- **Madárvédelmi eszközök beszerzése az MME webboltjából** > [Bolt](#)
- **Csináld magad! – ötletek** > Napi madárvédelem > [Csináld magad! - ötletek](#)
- **Fotózzunk! – ötletek** > Napi madárvédelem > [Fotózzunk! – ötletek](#)
- **Madarász programok** > Környezeti nevelés > [Közösségi programok](#)
- **Madártávlat magazin** > Magunkról > Madártávlat magazin > [Archívum](#)
- **MME tagság** > Csatlakozzon > [Tag szeretnék lenni!](#)
- **Magyarország madarai** > Természetvédelem > [Magyarország madarai](#)
- **Kutatási programok ifjú természettudósok számára**
 - > Természetvédelem > Monitoring Központ > [Kedvenc madarászhelyem program](#)
 - > [Mindennapi Madaraink Monitoringja](#)
- **Madárgyűrűzés** > Természetvédelem > [Madárgyűrűzési Központ](#)

**Az MME YouTube csatornáján
rengeteg érdekes kisfilm várja,
hogy megnézd!**

Csatlakozz Te is az MME Madárbarát kert programjához!

Részletek: www.mme.hu > Napi madárvédelem > [Madárbarát kert program](#)

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
Budapest 1121, Költő u. 21

*Fotók és szöveg: Orbán Zoltán
MME Madárbarát kert
programvezető*